

IPA Instrument za
Prepristupnu
Pomoć

**Novi fokus za pomoć koju EU
daje za proširenje**

Ni Evropska komisija ni bilo koja osoba koja djeluje u ime Komisije nisu odgovorni za način na koji se mogu iskoristiti slijedeće informacije.

Više dodatnih informacija o Evropskoj uniji dostupno je na internetu.

Ovim informacijama možete pristupiti putem servera Evropa: <http://europa.eu/>.

Informacije o procesu proširenja Unije možete naći na web stranici generalne direkcije za proširenje (<http://europa.eu.int/comm/eulagement>).

Datum katalogizacije možete pronaći na kraju ove publikacije.

ISBN-13 978-92-79-12861-5

Kataloški broj JB-81-07-176-BS-C

Evropska komisija, Generalna direkcija za proširenje, 2008.

© Evropske zajednice 2008.

Umnožavanje publikacije je dozvoljeno uz odobrenje izvora.

Originalna publikacija je štampana u Belgiji.

Štampano na bijelom papiru bez hlora.

IPA - Instrument za pretpristupnu pomoć

Novi fokus za pomoć koju EU daje za proširenje

Uvod	4
Šta je IPA?	5
Šta IPA radi?	6
Zašto je IPA stvorena?	7
Kako IPA radi?	8
Hrvatska	9
Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija	10
Turska	11
Albanija	12
Bosna i Hercegovina	12
Kosovo	14
Crna Gora	15
Srbija	16
Podrška za više zemalja	17
Prednosti IPA	18
Više informacija o IPA	19

Proširenje Evropske unije oduvijek je bilo dvosmjernan proces. Nove zemlje članice imaju koristi od pripadnosti ovoj jedinstvenoj organizaciji – koja je najveći trgovinski blok na svijetu sa najnaprednijom upotrebom zajedničkog upravljanja. S druge strane EU je na dobitku širenjem na nove teritorije, prihvatanjem novih kultura i povezivanjem s novim tržištima.

U posljednje vrijeme ovaj dvosmjerni proces poprimio je nove dimenzije kad je EU počela integrirati zemlje sa svojih istočnih granica koje su se ubrzano mijenjale. Mnoge zemlje kandidati morale su provesti krupne reforme – ekonomske, političke i društvene – da bi se kvalificirale za članstvo u EU.

Reforme donose blagodet na domaćem planu, ali često zahtijevaju skupa ulaganja i postavljaju kratkoročne izazove

pred zemlje koje ih provode na njihovom putu ka pridruživanju. Kao odgovor na tu situaciju, EU je pripremila više različitih oblika pomoći - u novcu i stručnom znanju – za zemlje koje poduzmu taj zadatak.

Od 2007. godine ukupna pomoć EU za zemlje koje imaju perspektivu članstva u EU - Turska i zemlje Zapadnog Balkana - se daje pod jedinstvenim nazivom - Instrument za pretpristupnu pomoć (IPA). To unosi novi fokus u pomoć koju EU daje za proces za proširenja.

Ova brošura nudi kratak prikaz o tome šta je to IPA, zašto je uvedena, na koji način funkcionira i koje su koristi koje IPA donosi.

“Suština stvari u procesu proširenja EU je to što političke, ekonomske i institucionalne reforme daju rezultate na terenu, u svakoj zemlji. Zemlje moraju ispuniti svoj zadatak u ovom zahtjevnom procesu. Ali one u tome nisu same. EU im je spremna pomoći svojom političkom, savjetodavnom podrškom i znatnim finansijskim sredstvima, koji će im pomoći da provedu te reforme.”

Olli Rehn komesar za proširenje, juni 2007. godine, o finalizaciji strateškog planiranja za pomoć u sklopu IPA

IPA - Instrument za pretprijetnu pomoć - je usmjereni mehanizam koji je kreirala EU za uspješno pružanje pomoći zemljama Zapadnog Balkana i Turskoj. Potrebe su veoma raznovrsne među zemljama kandidatima - Turskoj, Hrvatskoj i Bivšoj Jugoslavenskoj Republici Makedoniji - i zemljama potencijalnim kandidatima - Albaniji, Bosni i Hercegovini, Kosovu¹, Crnoj Gori i Srbiji. IPA je osmišljena da precizno zadovolji te potrebe kroz jedinstven, ali fleksibilan instrument. Usmjeren je tako da su građani ti koji od nje imaju neposrednu korist.

Projekti kojima se pruža podrška su osmišljeni na taj način da zemlje kandidati i potencijalni kandidati usklade svoje standarde sa EU.

IPA je stupila na snagu početkom 2007². godine i treba osigurati skoro 11,5 milijardi eura tim zemljama za period od 2007.-2013. godine. Izdvajanja za pojedinačne zemlje koja su do sada utvrđena za period od 2007.-2012. godine, data su u donjoj tabeli:

EU finansijska pomoć iz IPA za period 2007.-2012. godine, u milionima eura							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2007-2012
Hrvatska	141.2	146.0	151.2	154.2	157.2	160.4	910.2
Bivša Jugoslavenska Republika Makedonija	58.5	70.2	81.8	92.3	98.7	105.8	507.3
Turska	497.2	538.7	566.4	653.7	781.9	899.5	3.937.4
Albanija	61.0	70.7	81.2	93.2	95.0	96.9	498.0
Bosna i Hercegovina	62.1	74.8	89.1	93.2	95.0	96.9	498.0
Kosovo	68.3	184.7	106.1	67.3	68.7	70.0	565.1
Crna Gora	31.4	32.6	33.3	34.0	34.7	35.4	201.4
Srbija	189.7	190.9	194.8	198.7	202.7	206.8	1.183.6
Podrška za više zemalja	109.0	135.7	160.0	157.7	160.8	164.2	887.4
UKUPNO	1.218.4	1.444.3	1.463.9	1.557.1	1.707.8	1.849.2	9.240.7

Status: novembar 2008. godine

¹ Prema Rezoluciji 1244/99 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih nacija

² Uredba Vijeća (EC) br. 1085/2006 od 17. jula 2006. godine kojom je uspostavljen Instrument za pretprijetnu pomoć

Šta IPA obezbjeđuje?

IPA pruža različite oblike pomoći zemljama koje poduzimaju političke i ekonomske reforme na svom putu ka članstvu u EU:

- investicije, ugovore za nabavku ili subvencije;
- stručnjake iz zemalja članica za razvoj administrativne saradnje;
- aktivnosti na podršci zemljama korisnicima;
- pomoć za realizaciju i upravljanje programima;
- u izuzetnim slučajevima, budžetsku podršku.

Pomoć je povezana s poboljšanjem uvjeta u zemlji korisnici i približavanje zemalja i njenih građana Evropskoj uniji.

Juna 2007. godine Evropska komisija završila je prvi strateški plan za pomoć u sklopu IPA za period 2007.-2009. godine. Zasnivao se na specifičnim potrebama svake zemlje pojedinačno i sadržavao je

spisak prioriteta za finansijsku pomoć. Ovaj višekorisnički program daje podršku za zajedničke projekte na polju regionalne saradnje, infrastrukture, pravosuđa i unutarnjih poslova, unutarnjeg tržišta i trgovine, tržišne privrede, podrške civilnom društvu, obrazovanja, omladine i naučno-istraživačkog rada. Strateško planiranje se ažurira svake godine.

“Data pomoć koristiće se u sljedećim oblastima: jačanje demokratskih institucija i vladavine prava uključujući njihovo provođenje; unapređenje i zaštita ljudskih prava i osnovnih sloboda i veće poštivanje prava manjina, promoviranje jednakosti spolova i nediskriminacije; reforma javne uprave; ekonomska reforma; razvoj civilnog društva; društvena uključenost; pomirenje, mjere za izgradnju povjerenja i rekonstrukciju; regionalna i prekogranična saradnja.”

Vijeće EU za opće poslove, Brisel, 17. juli 2006. godine

EU daje podršku za projekte sigurnosti pomorskog transporta u Turskoj. Radnici su izloženi rizicima na radnom mjestu, uz visok stepen povreda na radu. Maja 2008. godine pokrenut je projekt za poboljšanje kapaciteta turskih vlasti za zdravstvenu inspekciju i inspekciju sigurnosti na radu u trajanju od 18 mjeseci, koji je finansiran sa 1.3 miliona eura putem IPA.

IPA je osmišljena da dovede do maksimalnog fokusa, preciznosti i efekta u zadovoljenju stvarnih pretpripravnih potreba kroz jedinstven, pojednostavljen okvir.

Ona unosi novi stepen povezanosti i dosljednosti u aktivnosti Unije i postiže još bolje rezultate s raspoloživim resursima.

IPA zamjenjuje pet prethodnih EU instrumenata za pretpripravnost - Phare, ISPA, SAPARD, Program za Tursku i CARDS.

Ona će pomoći zemljama kandidatima da u cjelosti primjene pravne propise EU („Tekovine Zajednice“) u trenutku kad i same postanu zemlje članice. S druge strane, zemljama potencijalnim kandidatima pomaže da se postepeno usklađuju s pravnim propisima EU.

Osim toga, novi instrument zamišljen je da postepeno sve više prenosi upravljanje fondovima EU na administracije u zemljama korisnicama.

Osim podsticanja osjećaja sopstvenog doprinosa u pretpripravnim projektima, ovim će se još pomoći da se zemlje pripreme za metode upravljanja koje će morati primijeniti kako se budu približavale korišćenju fondova u svojstvu zemalja članica EU.

IPA je usmjerena na potrebe. Zato su njeni prioriteti zasnovani na jasnim procjenama. Ključni elementi su Pristupno/Evropsko partnerstvo koje je EU uvela za svaku od zemalja korisnica, Strategija proširenja i godišnji izvještaji Komisije za svaku od zemalja.

Kod uspostavljanja kriterija za izdvajanje sredstava, vodi se računa o kapacitetima svake zemlje da koristi fondove i da njima upravlja kao i o ispunjenju uslova za pristupanje. Ukoliko uvjeti ne budu ispunjeni može se primijeniti klauzula o suspenziji. Na taj način, IPA čini vezu između političkog okvira za proširenje i budžetskih procesa EU.

IPA se sastoji iz pet komponenti. Dvije od njih - opšta izgradnja institucionalnih kapaciteta i prekogranična saradnja - dostupne su svim zemljama korisnicama. Ostale tri komponente - regionalni razvoj, razvoj ljudskih resursa i ruralni razvoj - dostupne su samo zemljama kandidatima. Pošto ta tri dijela IPA-e konkretno vrše pripremu za upravljanje strukturalnim fondovima EU i podrškom za sektor poljoprivrede oni zahtijevaju dobro razvijene administrativne kapacitete i strukture.

Finansiranje se vrši u skladu s kontinuiranim višegodišnjim indikativnim finansijskim okvirom na tri godine, povezanim s okvirom politike proširenja. Time se daju informacije o namjerama Komisije prema zemljama i prema komponentama.

Na toj osnovi, dalje se pripremaju dokumenti za višegodišnje indikativno planiranje za svaku zemlju pojedinačno (i dodatno još jedan za program za više zemalja). Dokumenti sadrže specifične ciljeve i izbore za davanje pretprijetne pomoći Komisije, a ažuriraju se i revidiraju svake godine.

Ko može učestvovati?

Učešće za sklapanje ugovora za nabavku ili dodjelu bespovratnih sredstava moguće je za sve državljane država članica, pravne subjekte osnovane u državama članicama EU ili Evropskog ekonomskog područja (EEA), zemlje koje su korisnice IPA ili Instrumenta evropskog susjedstva i partnerstva kao i za međunarodne organizacije.

Osim navedenog, IPA djeluje kao katalizator za privlačenje novih domaćih i inozemnih ulaganja, uključujući finansiranje razvoja od Evropske investicione banke u vrijednosti od 25 miliona eura za mala preduzeća i privatna domaćinstva za ruralne i stambene pozajmice u Jugoistočnoj Evropi. "Te aktivnosti su u potpunom skladu s Instrumentom za pretprijetnu pomoć EU usmjerenu na privlačenje investitora u taj region."

Evropska investiciona banka, novembar 2007. godine.

Za Hrvatsku je strategija za pretpristupnu pomoć koncentrirana na izgradnju institucija, prekograničnu saradnju i pripreme za provođenje zajedničke poljoprivredne i kohezivne politike EU.

Decembra 2007. godine Evropska komisija odobrila je ulaganje u vrijednosti od 180,7 miliona eura kroz četiri programa za Hrvatsku, za regionalnu konkurentnost, transport, zaštitu okoline i razvoj ljudskih resursa.

Februara 2008. godine, Komisija je odobrila 76 miliona eura za IPA Program ruralnog razvoja u Hrvatskoj. To će doprinijeti uspješnoj modernizaciji sektora poljoprivrede, uključujući prerađivačku industriju. Kroz program se vrše ciljana ulaganja i istovremeno podstiču poboljšanja u oblastima povezanim s propisima EU - prije svega u pogledu standarda za ispravnost hrane, veterinarstvo, fitosanitarnu zaštitu, zaštitu okoline i druge oblasti.

Time se ide dalje od pomoći za održiv razvoj ruralnog područja. Pružit će se pomoć da bi zemlja stekla stručnost koja joj je potrebna - i koju će EU zahtijevati od nje - kada postane njena članica.

Ribarstvo je veoma važno za Hrvatsku i bilo je jedna od tačaka na dnevnom redu u razgovorima u pregovorima o pristupanju. EU pomaže tom sektoru postavljanjem novih pristaništa i jačanjem kapaciteta u zemlji za ribarsku inspekciju. Za tu pomoć određeno je 12 miliona eura, kao dio obaveza EU da poveća podršku tom sektoru radi njegovog usklađivanja sa pravnim propisima EU.

Programi širokog spektra iz IPA aktivnosti za Bivšu Jugoslovensku Republiku Makedoniju obuhvataju reformu javne uprave, pravosuđa i policije, poboljšanje lokalne infrastrukture, pomažu da zemlja usvoji i provede pravne propise i standarde EU i priprema je za provođenje kohezivne i politike ruralnog razvoja EU.

U okviru nacionalnog programa za 2007. godinu obezbijedeno je 9 miliona eura kao pomoć za reformu policije na centralnom i lokalnom nivou. Struktura za pripremu projekata, vrijedna 3 miliona eura, pomoći će u brzom provođenju projekata i u pripremi budućih IPA programa.

Decembra 2007. godine Evropska komisija odobrila je 19 miliona eura za IPA Program ruralnog razvoja u zemlji kao pomoć za uspješnu modernizaciju sektora poljoprivrede.

Istog mjeseca, Komisija je odobrila programe vrijedne 56,8 miliona eura za regionalni razvoj (uključujući transport i zaštitu okoline) i za razvoj ljudskih resursa u Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji.

Prvi IPA projekt koji je pokrenut u Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji bio je pružanje podrške za razvoj policijskih snaga - čime je iskazan značaj koji EU pridaje reformi policije u zemlji. Taj projekt, zajedno sa kontinuiranom savjetodavnom podrškom na centralnom, regionalnom i lokalnom nivou i Ministarstvu unutarnjih poslova, je najnovija faza dugotrajne podrške za reformu pravosuđa i unutarnjih poslova. Nedavnim projektom su obezbjeđene nove radio stanice čime je omogućena i nova komunikacija.

IPA pomoć Turskoj obuhvata podršku za institucije -službama u pravosuđu, organima javnog reda i ključnim dijelovima javne uprave – na koje se neposredno odnose političke reforme, i dalju podršku razvoju civilnog društva. To obuhvata i podršku za usvajanje i provođenje pravnih propisa EU kojima će se pripremiti sposobnost Turske da preuzme obaveze koje proističu iz članstva. Drugi važan aspekt je promoviranje dijaloga između EU i turskog civilnog društva.

Pomoć EU znači pomaganje da se zemlja pripremi za učešće u kohezijskoj politici EU i njenim instrumentima za ruralni razvoj. U tom kontekstu Komisija je usvojila četiri višegodišnja programa sa ukupnom pomoći u vrijednosti od 682,7 miliona eura za period 2007.-2009. za razvoj regionalne konkurentnosti, zaštite okoline, transporta i ljudskih resursa u Turskoj.

Osim toga, Komisija je usvojila i višegodišnji IPA program ruralnog razvoja za Tursku s pomoći koja je za period od 2007. do 2009. godine iznosila 159 miliona eura, koja treba doprinijeti modernizaciji sektora poljoprivrede i podstaći usklađivanje s pravnim propisima EU o standardima za ispravnost hrane, veterinu, fitosanitarnu zaštitu i o drugim standardima.

“Najvažnije je da se ljudi iz EU i Turske bolje upoznaju. Moramo dalje podržati istinski dijalog civilnog društva, poslovne zajednice, radničkih sindikata, kulturnih organizacija, univerziteta, istraživačkih instituta i nevladinog sektora.”

José Manuel Barroso predsjednik Evropske komisije, u obraćanju Velikoj nacionalnoj Skupštini Turske u Ankari, 10. aprila 2008. godine

Jedan projekt koji je finansirala EU podržava napore Turske da ukine dječiji rad do 2011. godine. Taj projekt osigurao je obrazovanje, rehabilitaciju i prateće usluge za oko 3.000 djece i njihove porodice. Više od 2.000 djece upisano je u škole, a dio troškova za njihovo obrazovanje pokriven je iz budžeta ovog projekta.

Oblasti kojima EU kroz svoju pomoć Albaniji posvećuje glavnu pažnju obuhvataju ekonomski i društveni razvoj i demokratsku stabilizaciju. IPA će se postarati da projekti na izgradnji institucija budu nastavljeni radi povećanja uspješnosti rada albanskih izvršnih i zakonodavnih tijela. Podrška će se obzobijediti kako bi se osigurala pravna sigurnost vlasništva i poboljšala provedba vladavine prava.

IPA fondovi će promovirati društvenu i ekonomsku uključenost manjina i socijalno ugroženih grupa, projekte borbe pro-

tiv korupcije i razvoja civilnog društva, što će doprinijeti demokratskoj stabilizaciji. Drugi sektori koji će biti podržani su transport, zaštita okoline kao i ruralni i regionalni razvoj.

Na kraju, finansiranje iz IPA osnažit će prekograničnu saradnju Albanije sa Grčkom, Crnom Gorom i Bivšom Jugoslavenskom Republikom Makedonijom, kao i učešće Albanije u transnacionalnom programu "Jugoistočna Evropa" koji promovira bolju integraciju u regionu.

EU je finansirala izgradnju novog suda u Vlora, u Albaniji. Demokratija i vladavina prava u zemlji biće dodatno ojačane kroz IPA projekt vrijedan 4.5 miliona eura u trajanju od 30 mjeseci, koji je pokrenut maja 2008. godine kao pomoć nezavisnom i nepristrasnom savremenom sistemu pravosuđa.

Jaćanje administrativnih kapaciteta i podrška domaćim nastojanjima na izgradnji demokratskih institucija su neki od glavnih ciljeva za IPA u Bosni i Hercegovini, kako bi joj pomogli da postane više demokratska, uspješnija i funkcionalnija država. Podrška će se još obezbijediti za razvoj lokalne demokratije i za razvoj civilnog društva što će, između ostalog, doprinijeti borbi protiv korupcije.

Drugi prioriteti tog programa su pomoć pravosuđu, ljudskim pravima, društvenoj uključenosti i zaštiti manjina, povratnika i socijalno ugroženih grupa. Finansijska podrška biće data i za ekonomski razvoj i ot-

varanje novih radnih mjesta, prilagođavanje obrazovnog sistema potrebama tržišta rada i reformi sistema javnog zdravstva.

IPA će podržati prekograničnu saradnju sa Hrvatskom, Crnom Gorom i Srbijom, kao i sa Italijom preko IPA Jadranskog programa.

EU takođe finansira i reformu obrazovanja, radi poboljšanja veza s tržištem rada i usavršavanja ustanova. Osnovna škola u Hadžićima - Binježevu bila je oronula, ali je EU finansirala njenu rekonstrukciju - uključujući uvođenje grijanja i osposobljavanje učionica za normalan rad. Sada 80 djece koja pohađaju školu mogu uživati u primjerenim uvjetima za učenje.

Na Kosovu, pomoć EU biće usmjerena na razvoj stabilnog, modernog, demokratskog i multietničkog društva zasnovanog na poštivanju ljudskih prava, vladavini prava i interesima svih zajednica.

Jačanje vladavine prava jedan je od prioriteta IPA programa za Kosovo, kao i pomoći za povratak, reintegraciju i zaštitu kulturne baštine. Drugi prioriteti su izgradnja prosperitetnog ekonomskog okruženja za sve kosovske zajednice, putne infrastrukture, podrška za lokalnu vlast, obrazovanje, energija, ispravnost hrane i veterinarske usluge, i javne nabavke.

U 2008. godini IPA je počela davati stipendije EU radi jačanja profesionalnih kapaciteta kosovskih javnih službi time što je omogućila univerzitetsko obrazovanje u državama članicama EU.

Dječak drži u rukama brošuru 'Dođite u Evropu' prilikom terenske posjete predstavnika EU u kampanji poticanja lokalne zainteresiranosti za proces integracije u Klini 18. maja 2008.

IPA će dodatno obezbijediti 50 miliona eura koje je EU potrošila na rekonstrukciju transportne infrastrukture na Kosovu od 1999. godine - uključujući novi most na autoputu Priština - Skoplje.

IPA će pomoći Crnoj gori da odgovori na izazove koji uključuju nastavak reformi u pravosuđu i javnoj upravi i borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala. Projekti će podržati policijske snage u borbi protiv terorizma, droge i trgovine ljudima i pomoći će organima vlasti da za žrtve osiguraju odgovarajuću pomoć.

Osim toga, IPA će finansirati projekte u oblasti unutarnjeg tržišta, carina, konkurencije, zaštite čovjekove okoline, energije, poljoprivrede i veterine, i fitosanitarne kontrole. Planovi sadrže još i jačanje konkurentnosti crnogorske privrede i poboljšanje poslovnog okruženja. Projekti će težiti konsolidiranju makroekonomske situacije, prestrukturiranju preduzeća, unapređenju tehnologije, obrazovanja i stručnih obuka, i poboljšanju inf-

rastrukture u transportu, energetici i zaštiti čovjekove okoline.

Ključne ekonomske oblasti obuhvataju dejstvo procjene; otpadne vode, čvrst otpad i zagađenje zraka. Transport će koristiti mogućnosti u smislu razvoja poslovne politike, zakonskih propisa i institucionalnog kapaciteta, naročito u avijaciji.

Crna Gora takođe učestvuje u prekograničnoj saradnji u ekološkim i pomorskim pitanjima sa Italijom, Slovenijom i Grčkom, te Srbijom, Hrvatskom, Bosnom i Hercegovinom i Albanijom.

Kako to pokazuje gradić Perast, Crna Gora je turistički raj, što je jedan od glavnih stubova privrede. EU je pomogla da se stvori zakonsko okruženje za uspostavljanje partnerstva javnog s privatnim u ovom sektoru. Ali IPA će pomoći i u razgraničenju institucionalnih nadležnosti za turizam i zaštitu čovjekove okoline i u reformi državne statističke službe tako da se lakše mogu uočiti efekti ključnih industrija.

Nakon što su Srbija i Evropska komisija potpisale u aprilu 2008. Finansijski sporazum o IPA programu za 2007. godinu, počelo se sa konkretnim IPA projektima u Srbiji.

Cilj pomoći EU je pružiti podršku Srbiji u provođenju neophodnih reformi potrebnih na njenom putu ka EU. Projekti su između ostalog usmjereni na podršku razvoja državnih institucija i javne uprave, borbi protiv korupcije, ujednačenom regionalnom razvoju i poticanju saradnje s Međunarodnim krivičnim tribunalom za bivšu Jugoslaviju. Ostali projekti uključuju podršku za interno raseljene osobe i izbjeglice i za uspostavl-

janje Kancelarije Ombudsmana. Njihov cilj je takođe smanjiti zagađenje i poboljšati sigurnost plovidbe Dunavom.

Izdvojeno je ukupno 165 miliona eura za 37 projekata u toku 2007. godine. Jedan od njih, vrijedan 21 miliona eura, bavi se regionalnim društveno-ekonomskim razvojem.

Srbija će takođe učestvovati u prekograničnim programima u kojima su uključene Bugarska, Rumunija, Mađarska i zemlje Zapadnog Balkana.

Razvoj poljoprivrede u Srbiji, i kapaciteta njenog ministarstva za poljoprivredu, jedan je od prioriteta EU. Stručnjaci iz oblasti Rioja u Španiji pomažu srbijanskim vinogradarima da poboljšaju svoj kvalitet i konkurentnost i pomažu državnim organima da pojednostave pravila za proizvođače i potrošače u skladu s pravnim propisima EU.

Višekorisnički program podržava aktivnosti koje unapređuju regionalnu saradnju između zemalja kandidata i zemalja potencijalnih kandidata. Usmjeren je na zajedničke interese i potrebe, dok je ukupni cilj jačanje kohezije i unaprijeđenje ekonomskog položaja regiona. Ovaj program dopunjuje aktivnosti preuzete u sklopu državnih IPA programa.

Oko 880 miliona eura izdvaja se kroz IPA višekorisnički program kako bi se podržala nastojanja za pristupanje EU. Neke od aktivnosti koje će dobiti podršku su:

zajedničke intervencije sa međunarodnim finansijskim institucijama radi zadovoljenja potreba ekonomskog i društvenog razvoja;
reforma akademskih institucija i pomoć u razmjeni studenata i akademskog osoblja preko programa Tempus i Eras-

mus;
jačanje administrativnih kapaciteta i podrška za usklađivanje državnih tijela i zakona sa pravnim nasljedem EU;
podrška za dijalog sa civilnim društvom i njegov razvoj;
administrativna i pravosudna reforma i borba protiv organiziranog kriminala i korupcije;
uspostavljanje regionalne strategije za smanjenje rizika od prirodnih katastrofa u zemljama Zapadnog Balkana i Turskoj.

Višekorisnički programi jačaju multilateralno iskustvo zemalja korisnica i podstiču njihove dobrosusjedske odnose, što je preduvjet za članstvo u EU. Time se još promoviraju razvoj i stabilnost u cijelom regionu, što je od koristi svim državama članicama EU.

Pomoć koju je dala EU u stvaranju regionalne strategije za smanjenje rizika od prirodnih katastrofa u zemljama Zapadnog Balkana i Turskoj pomoći će u reagiranju na prirodne katastrofe kao što su požari, poplave i zemljotresi i osigurati bolju koordinaciju za suočavanje s posljedicama tih nesreća.

IPA predstavlja mnogo više od investiranja kako bi zemljama pomogla na putu ka članstvu u EU.

Administrativno, IPA nudi Evropskoj uniji dosljedan, skladan okvir za upravljanje i postepenu decentralizaciju ili upravljanje koje se delegira zemljama korisnicama. Osim toga, ona omogućava fleksibilnost u primjeni pomoći.

IPA uspostavlja snažnu vezu između budžetskog i političkog aspekta proširenja. Jasno stavlja na znanje zemljama korisnicama šta mogu očekivati u smislu pomoći, s tim da ispune uvjete za njeno dobijanje. Na taj način IPA dodatno osnažuje smjernice koje EU daje zemljama kandidatima i zemljama potencijalnim kandidatima o prioritetima koje trebaju slijediti.

Ali prije svega, IPA pomaže da te zemlje, koje nisu samo njeni susjedi već i moguće buduće članice EU, dostignu standarde i vrijednosti na kojima je izgrađena EU. Na taj način IPA je prava investicija u budućnost – za zemlje korisnice, ali i za samu EU. Ona unosi novi fokus u pomoć za proširenje EU.

“EU nastavlja podržavati reforme koje se preko IPA vrše u Jugoistočnoj Evropi i za njen razvoj. U prosjeku, godišnja izdvajanja za zemlje Zapadnog Balkana u periodu 2007.–2011. biće 800 miliona eura. To je daleko najviši iznos po glavi stanovnika koji je Komisija dala za neki region na svijetu.”

Olli Rehn, Konferencija o razvoju civilnog društva u Jugoistočnoj Evropi, Brisel, 17. april 2008.

Generalna direkcija za proširenje daje širok dijapazon informacija o IPA, svim aspektima procesa proširenja i zemljama koje su uključene u taj proces kao kandidati i potencijalni kandidati za članstvo u EU. Vidjeti http://ec.europa.eu/enlargement/index_en.htm

Najvažniji tekstovi koji se odnose na IPA obuhvataju:

Uredbu Vijeća (EC) br. 1085/2006 od 17. jula 2006. kojom je uspostavljen Instrument za pretpristupnu pomoć (IPA) [Službeni glasnik L 210 od 31.7.2006.].

Odluku 2007/766/EC od 14. novembra 2007. kojom je utvrđen spisak regiona i oblasti koje ispunjavaju uvjete za finansiranje u sklopu Komponente prekogranične saradnje iz Instrumenta za pretpristupnu pomoć u svrhu prekogranične saradnje između

država članica i zemalja korisnica za period od 2007. do 2013. [Službeni glasnik L 310 od 28.11.2007].

Uredbu Komisije (EC) br. 718/2007 od 12. juna 2007. za primjenu Uredbe Vijeća (EC) br. 1085/2006 kojom je uspostavljen Instrument za predpristupnu pomoć (IPA) [Službeni glasnik L 170 od 29.6.2007]

Komunikacija Komisije upućena Vijeću i Evropskom parlamentu - Instrument za pretpristupnu pomoć (IPA) – Višegodišnji indikativni finansijski okvir za period 2010.-2012. [COM(2008) 705].

Evropska komisija, Generalna direkcija za proširenje, 2008.

ISBN-13 978-92-79-12861-5

Kataloški broj JB-81-07-176-BS-C

Delegacija Evropske komisije u BiH

Skenderija 3a,

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

Tel.: 00 387 33 25 47 00

Fax: 00 387 33 66 60 37

www.europa.ba